

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน
จำนวน5..... ชั่วโมง
การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอท่าตะเกียบ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน จำนวน 5 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกียบ

☐ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ☐ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

☒ การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ☐ ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ

ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มาตรา 5 การส่งเสริมการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น

จากสภาพปัญหาของคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนในชนบทให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง บ้านเกะลอย” เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้ชื่อว่า มีจุดเด่นเรื่องความพอเพียง ชาวบ้านมีความรักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรและร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชนอย่างพร้อมเพรียง เรียกว่า เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถึงแม้จะมีความอุดมสมบูรณ์แต่ก็ไม่ได้สะดวกสบายไปเสียทั้งหมด แต่ชาวบ้านก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขตามที่ที่หามาได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง แต่ขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ บ้านเกะลอยรู้จักแสวงหาความรู้และถอดบทเรียนเพื่อการขยายผล ว่ากันว่าคนที่ชุมชนใดจะยืนอยู่ได้อย่างมั่นคงระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Agriculture) หรือ ระบบเกษตรกรรมทางเลือก (Alternative Agriculture) หรือ ระบบเกษตรกรรมถาวร (Permanent Agriculture หรือ Permaculture) ล้วนเป็นระบบเกษตรกรรมที่มีหลักการใหญ่ๆ คล้ายคลึงกัน มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของแนวทางเกษตรกรรมทางเลือก-เกษตรกรรมยั่งยืนไว้มากมาย แต่ส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกัน โดยให้ความสำคัญกับสมดุลของระบบนิเวศ ผลผลิต คุณภาพที่ดี และเพียงพอต่อเกษตรกรและผู้บริโภค การพึ่งพาตนเอง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น หลักการสำคัญที่สุดที่มีร่วมกันของเกษตรกรรมทางเลือก-เกษตรกรรมยั่งยืน ทางเลือกที่เกษตรกรคือการทำ โคก-หนอง-นา คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ โคก-หนอง-นา โมเดล เป็นการที่ให้ธรรมชาติจัดการตัวมันเองโดยมี มนุษย์เป็นส่วนส่งเสริมให้มันสำเร็จเร็วขึ้น อย่างเป็นระบบ โคก-หนอง-นา โมเดล ซึ่งเป็นแนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน แนวคิดที่ว่านี้ การทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การมีอยู่ มีกิน และปลดหนี้สิน

การกำหนดเนื้อหาและชั่วโมงในการเรียนหลักสูตรจะประกอบไปด้วยจำนวนชั่วโมงของเนื้อหาความรู้และการปฏิบัติเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้และทักษะไปพัฒนาการเรียนรู้

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นวางแผนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืนเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ประชาชนนำความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้และทักษะการวางแผนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน
2. มีความรู้และสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. มีพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมาย

- เกษตรกร

ระยะเวลา

จำนวน	5	ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี	3	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	2	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. หัวข้อที่ 1: ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” จำนวน 30 นาที
2. หัวข้อที่ 2: การจัดการพื้นที่ตามหลัก “โคก หนอง นา โมเดล” จำนวน 30 นาที
3. หัวข้อที่ 3: การเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 ชั่วโมง
4. ฝึกการออกแบบพื้นที่ในการทำ “โคก หนอง นา โมเดล” และฝึกการทำปุ๋ยหมักไม่กลับลอง จำนวน 1 ชั่วโมง
5. ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคก หนอง นา โมเดล”จำนวน 2 ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การสาธิต
3. การฝึกปฏิบัติจริง
4. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
5. ศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ / ใบความรู้ / CVD DVD
6. ศึกษาจากผู้รู้ และวิทยากร

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร / ใบความรู้ / VCD DVD
2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน / วิทยากร

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร 20
2. การประเมินทักษะในการปฏิบัติ 40
3. การประเมินผลคุณภาพของผลงานผลการปฏิบัติ 40

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผลการประเมิน ได้ผ่าน

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร

ตารางกำหนดการหลักสูตร การการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน ในการจัดการเรียนรู้(จำนวน 5 ชั่วโมง)

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
หัวข้อที่ 1: ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตร ทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล”	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้และวางแผนการทำการ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ ความยั่งยืน เพื่อพัฒนาอาชีพ เกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการและความสำคัญของ เกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” องค์ประกอบของ “โคก หนอง นา โมเดล” ประโยชน์ของการทำ “โคก หนอง นา โมเดล”	1. หลักการและความสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” 2. องค์ประกอบของ “โคก หนอง นา โมเดล” 3.ประโยชน์ของการทำ “โคก หนอง นา โมเดล”	1. การบรรยาย	30 นาที	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
เรื่องที่ 2. การพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การออกแบบและจัดแบ่งพื้นที่ การขุดโคก บ่อ หนอง การจัดการดินและน้ำ การปลูกป่า การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลผลิต	การพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1.การออกแบบและจัดแบ่งพื้นที่ 2.การขุดโคก บ่อ หนอง 3.การจัดการดินและน้ำ 4.การปลูกป่า 5.การปลูกพืช 6.การเลี้ยงสัตว์ 7.การแปรรูปผลผลิต	1. การบรรยาย	30 นาที	
หัวข้อที่ 3: การเกษตรอินทรีย์	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้การทำ “โคก หนอง นา” หลักการและวิธีการเกษตรอินทรีย์ ประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์ วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภัณฑ์ วิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและโรคพืช	1.หลักการและวิธีการเกษตรอินทรีย์ 2.ประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์ 3.วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภัณฑ์ 4.วิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและโรคพืช	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1 ชั่วโมง	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
เรื่องที่ 4 ฝึกปฏิบัติการปลูกผักไรติน	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการปฏิบัติการปลูกผักไรติน 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถและมีทักษะการปลูกผักไรติน 3.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้การปลูกผักไรตินในการลดพื้นที่ในการปลูกพืช	ฝึกฝึกปฏิบัติ การปลูกผักไรติน	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน		1 ชั่วโมง
เรื่องที่ 5 ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคก หนอง นา โมเดล	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ในการทำโคก หนอง นา โมเดล จากภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถและมีทักษะทำ“โคก หนอง นา ได้	ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคก หนอง นา โมเดล	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน		2 ชั่วโมง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นายสงวน มุลวงศ์)
ครู กศน.ตำบล

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นางสาววิไลรัตน์ ศรีรุ่ง)
ครู

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอท่าตะเกียบ

